

BIBLIOTECA ÎN CIRCUITUL INDUSTRIILOR CREATIVE: NOTE TERMINOLOGICE ȘI CONCEPTUALE

Victoria VASILICA,
ORCID 0000-0001-7366-9512
**Biblioteca Națională a
Republicii Moldova**

Rezumat: Autoarea se referă la diferențele terminologice dintre conceptele „sector cultural” și „industrii creative”, referindu-se la studii, rapoarte și regulamente ale Uniunii Europene. În acest context investighează locul bibliotecii în circuitul industriilor creative. Bibliotecile fac, de asemenea, parte din sectorul cultural. Unii autori percep bibliotecile ca platforme de interacțiune, petrecere a timpului liber și educație a membrilor comunității. La fel, însă bibliotecile joacă un rol semnificativ în organizarea sferei culturale și de agrement.

Cuvinte-cheie: sector cultural, sector creativ, industrii creative, bibliotecă, Programul Europa Creativă.

Abstract: The author refers to terminological differences between the concepts of cultural sector and creative industries, referring to studies, reports and regulations of the European Union. In this context, the place of the library in a system of creative industries is visible. Libraries are also the part of the cultural sector. Some authors perceive libraries as platforms for interaction, leisure and education of community members. In addition, the libraries play a significant role in organizing the cultural and recreation spheres.

Keywords: cultural sector, creative sector, creative industries, library, Creative Europe Programme.

În ultimul timp se discută în domeniul cultural despre industriile creative/sectorul creativ și sectorul cultural. Rolul sectorului cultural și creativ continuă a fi privit încă prin prisma și măsurarea performanței domeniului și se egalează cu profitul socio-economic pe care aceasta îl generează. Percepția artei și a culturii este considerată mai mult divertisment și relaxare, iată de ce locul atribuit e unul marginalizat. După părerea autorilor raportului „The economy of culture in Europe”, publicat în anul 2006, motivul etichetării acestui sector în acest mod îi revine lipsei instrumentelor statistice disponibile pentru măsurarea contribuției sectorului cultural la dezvoltarea economică [5]. La fel, conform aceluiași raport, sunt delimitate două

segmente ale domeniului cultural: sectorul cultural și industriile creative. Conceptul de *sector cultural* îl atribuim domeniilor producătoare de bunuri și servicii destinate să fie „consumate” la fața locului. Instituțiile care le produc sunt muzeele, siturile arheologice, bibliotecile, arhivele și teatrele. La *industriile creative* se referă produsele precum filmele, radiodifuziunea, muzica, editarea de cărți și presa inclusiv.

În contextul expus încercăm să înțelegem termenul de *industrii creative* și care sunt produsele acestora. Conceptul de *economie creativă* coagulează în sine resursele tradiționale, care vizează sursa creativității umane pentru realizarea produselor culturale, dar și libertatea de creație ca și condiție indispensabilă procesului [2].

Conform studiului amintit mai sus, Comisia Europeană divizează economia creativă în două sectoare: cultural și creativ. Sectorul cultural include zona artei tradiționale (artă teatrală, moștenire culturală) și industria culturală (film, audiovizual, televiziune și radiodifuziune, jocuri pe calculator, muzică, edituri). Sectorul creativ include, de asemenea, industria creativă (design, arhitectură și publicitate) și domeniile conexe (de exemplu, dezvoltarea de software). Termenul *industrii creative* își are originea în Australia, iar apoi a început a fi utilizat în Regatul Unit, iar unii autori introduc nuanțe terminologice în utilizarea unui sau altui concept [3].

Conceptele de *industrii culturale* și *industrii creative* sunt poziționate într-o succesiune și sunt tratate global, uneori chiar considerate sinonime, de către o serie de organizații internaționale. UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură) definește industriile culturale ca un sector care combină procesele de creație, producție și comercializare a bunurilor și serviciilor de caracter intangibil cultural, care se află sub protecția drepturilor de autor. Aspectul plus valoare, în opinia UNESCO, constă în contribuția industriilor creative la progresul diversității culturale, dar și la democratizarea accesului la cultură [3, p. 21].

În articolul 1 al Regulamentului Uniunii Europene 2021/818 al Parlamentului european și al Consiliului, din 20 mai 2021, despre instituirea programului „Europa creativă” (2021-2027), este menționată importanța patrimoniului cultural și a diversității culturale pentru societatea europeană. Același regulament încurajează circulația transnațională a operelor, colecțiilor și produselor artistice și culturale [4].

În România, definiția preponderent utilizată este următoarea: „Industriile culturale și creative sunt acele industrii care produc și distribuie bunuri și servicii, care, atunci când sunt create, sunt considerate ca având o caracteristică, utilizare sau scop specific, care materializează sau transmite expresii culturale, independent de valoarea comercială pe care o pot avea” [4]. Cât de multe expresii culturale transmit bibliote-

cile prin intermediul colecțiilor, serviciilor sau evenimentelor socioculturale? Statisticile, dar și vizibilitatea bibliotecii ca și centru comunitar, spectrul larg de servicii prestate, susțin demersul ei creativ.

Programul Europa Creativă a mai considerat oportun să sprijine traducerile a peste 5,500 de cărți și alte publicații literare și să permită organizarea unor cursuri de perfecționare pentru mii de agenți profesioniști, în scopul creșterii capacității lor de a coopera pe plan internațional [2, 5].

Biblioteca Europeană, lansată în anul 2009, care reunește biblioteca, muzeul și arhiva pe o platformă unică și susține diversitatea culturală prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare, este inclusă în Programul Europa Creativă (acesta fiind lansat în anul 2011). Misiunea acestei platforme este de a susține patrimoniul cultural în procesul de transformare digitală. În anul 2010, și Biblioteca Națională a Republicii Moldova devine parte a Bibliotecii Europene prin intermediul Bibliotecii Digitale Moldavica <http://www.moldavica.bnrm.md/>.

În Republica Moldova conceptul de *industrie creativă* cuprinde domeniile a căror activitate implică creativitate artistică sau științifică, precum arhitectură și regenerare urbană, artă și design, artele spectacolului, film și video, fotografii sau inventică, mass-media (indiferent de suport), modă și design vestimentar, monumente și turism cultural etc. [6]. Dacă rezumăm, atunci industriile creative vizează tot ceea ce e produs de creativitatea artistică și științifică, are potențial industrial și este eligibil în circuitul economic. Seria de întrebări logice sub unul din aspecte ar fi în continuare următoarea: „Când conceptul de *sector cultural* a evoluat în cel de *industrii creative*, care au fost motivele acestei evoluții, sub alt aspect dacă a avut loc procesul de fuzionare între ele?!”

Trăim vremuri când schimbarea este parte a cotidianului și, de obicei, aceasta este condiționată de implicarea în procese și activități ale tehnologiilor de informare și comunicare. În această conjunctură, au apărut cărțile în format electronic, ziare și TV digitală, baze de date în acces des-

chis, web site-uri etc. În contextul acestor schimbări, cheltuielile finale ale unui produs cultural sau informațional au scăzut, și aici se are în vedere inclusiv bazele de date cu reviste științifice, ce au permis să scadă costurile de abonament pentru multe biblioteci.

La nivel național o țară poate să își demonstreze autenticitatea prin intermediul potențialului uman, dar și al unicității produselor create. Industriile creative oferă culturii rolul de catalizator al dezvoltării regionale mai întâi, ulterior și naționale.

Bibliotecile fac, de asemenea, parte din sectorul cultural. Unii autori percep bibliotecile ca platforme de interacțiune, petrecere a timpului liber și educație a membrilor comunității. La fel, însă bibliotecile joacă un rol semnificativ în organizarea sferei culturale și de agrement.

În contextul dezvoltării vertiginoase a tehnologiilor de informare și comunicare, dar și migrării utilizatorului în spațiul online, bibliotecile continuă să se mențină

pe piața culturală prin intermediul serviciilor de informare, educație pe parcursul vieții, dar și prin organizarea evenimentelor culturale și de loisir. O parte din colecțiile de carte ajunge a fi pe format digital, ceea ce oferă oportunitatea bibliotecii de a fi mai aproape de cetățean, mai multă transparentă și mai multă accesibilitate.

Legea a 5-a a lui Ranganathan este plibilă și în această actualitate. Bibliotecile dintr-o societate sunt în continua transformare. Metamorfoza bibliotecii este condiționată de relația organică cu mediul în care aceasta activează în strictă reciprocitate cu utilizatorul. Biblioteca nu este doar o colecție de documente, este un spațiu deschis, prietenos, sigur, cu mobilier și dotări cu tehnologii informaționale. Achiziția sistematică a publicațiilor, prelucrarea și prezervarea și ulterior oferirea accesului la cunoștințe reprezintă un atribut important pentru dezvoltarea societății cunoașterii, dar și o investiție semnificativă în viitorul cunoașterii, culturii și educației.

Referințe bibliografice:

1. BARCARI, Dina. Impactul industriilor creative asupra sectorului economic și cultural. În: Integreare prin cercetare și inovare. Conferința științifică națională cu participare internațională dedicată aniversării a 75-a a Universității de Stat din Moldova, 10-11 noiembrie 2021. Chișinău, 2021, pp. 20-22.
2. EUROPA Creativă [online]. [cit. 30.01.2023]. Disponibil: <https://moldova.europalibera.org/a/24407229.html>
3. MIHALJEVIC, Jasminka, BULJUBASIC, Iva. The place of books and libraries in the framework of cultural and creative industries of the new age [online]. [cit. 30.01.2023]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/305607652_THE_PLACE_OF_BOOKS_AND_LIBRARIES_IN_THE_FRAMEWORK_OF_CULTURAL_AND_CREATIVE_INDUSTRIES_OF_THE_NEW_AGE
4. REGULAMENTUL (UE) 2021/818 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 20 mai 2021 de instituire a programului „Europa creativă” (2021-2027) și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1295/2013 [online]. [cit. 30.01.2023]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0818&from=ES>
5. The economy of culture in Europe: study [online]. [cit. 30.01.2023]. Disponibil: <https://cultureactioneurope.org/download/?filename=https://cultureactioneurope.org/files/2015/02/1.-the-economy-of-culture-in-Europe.pdf>
6. INDUSTRIILE creative și promovarea acestora în spațiul virtual din Republica Moldova [online]. [cit. 30.01.2023]. Disponibil: <https://www.culturepartnership.eu/ro/article/promotion-of-creative-industries-in-moldova>